

Lezing 10: Zekerheid en Gods leiding

“Ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij” (Psalm 23:4)

Een jaar lang hebben we in een negental lezingen stilgestaan bij het jaarthema Zekerheid, met als ondertitel *Waarheid en twijfel*. In deze tiende, en tevens de laatste, lezing staan we nog eenmaal stil bij het thema zekerheid. Deze lezing zullen we samen Gods leiding in ons persoonlijk leven overdenken. Hoe weten we wat Gods leiding in ons leven is? En waaraan herkennen we Zijn leiding? Zijn er dingen waar we in het bijzonder op moeten letten? En welke rol speelt het gebed in de relatie tussen God en ons? Naast deze vragen bespreken we ook de vraag hoe Gods leiding zich verhoudt tot onze eigen verantwoordelijkheid. Tot slot overdenken we welke troost en zekerheid Gods leiding ons geeft voor de toekomst.

Voor deze lezing hebben we ds. A.S. Middelkoop uitgenodigd, hij zal op 6 juni 2024 *Deo Volente* zijn lezing voor ons uitspreken.

Aan de *lector* zijn de volgende vragen gesteld:

1. Hoe weten we wat Gods leiding in ons leven is?
2. Hoe verhoudt Gods leiding zich tot onze eigen verantwoordelijkheid?
3. Welke troost en zekerheid geeft Gods leiding ons voor de toekomst?

In het voorbereidingsartikel denkt Annelie met ons na over de rol van het kwade en hoe God uiteindelijk alles ten goede gebruikt voor degenen die Hem liefhebben.

Het kwade ten goede gedacht

Geen twijfel aan de macht van God om het kwade ten goede te keren

“Zult gij dan ganselijk over ons regeren?” (Gen. 37:8) riepen Jozefs broers ongelovig uit. In het laatste hoofdstuk van Genesis staat het antwoord op deze vraag: “Daarna kwamen ook zijn broeders en vielen voor hem neder, en zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten” (Gen. 50:18). Jozef reageert: “Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht”. Jozef wist wat Gods leiding in zijn leven was. Hij zag hoe God het kwade ten goede deed keren.

Tekst: Annelie Vuik

David stelt in Psalm 13 vragen die ook uit Jozefs mond hadden kunnen komen. “Hoe lang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten?” (vers 2). “Hoe lang zal mijn vijand over mij verhoogd zijn?” (vers 3). Het kwaad dat er was in het leven van David, en in het leven van Jozef, was moeilijk te rijmen met de aanwezigheid en de beloften van God. Het laatste vers van Psalm 13 laat echter het grote geloofsvertrouwen van David zien: “Maar ik vertrouw op Uw goedertierenheid; mijn hart zal zich verheugen in Uw heil; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft” (vers 6). David mocht erop vertrouwen dat zijn verdrukking een doel diende dat hem weldoen zou. In dit artikel wil ik proberen aan te tonen dat geen enkele omstandigheid reden geeft om te twijfelen aan de macht van God om die ten goede te keren. Jozefs omstandigheden niet, de zondeval niet en zelfs de dood van de Heere Jezus niet.

Gij hebt kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht

Jozef komt al jong in aanraking met het kwaad. Zijn broers beginnen hem te haten als ze zien

dat hij door hun vader het meest geliefd is. Als hij zeventien is, mishandelen ze hem door hem in een put te gooien en als slaaf te verkopen. Net als later de Heere Jezus, wordt Jozef zonder oorzaak door zijn broers gehaat. En niet alleen hij, ook zijn vader Jakob wordt zwaar beproefd. Wat een verdriet dat zijn lieve zoon, zijn zoon van Rachel, hem ontnomen is. Zoveel kwaad, zoveel lijden, wat is het doel? Waar is Gods leiding?

Met dat Jozefs broers uit zijn leven verdwijnen, doet het kwaad dat niet. Hij wordt vals beschuldigd en gevangengenomen. De vervulling van zijn droom lijkt verder weg dan ooit. Als hij dan door de schenker, Jozefs laatste strohalm, vergeten wordt, lijkt alles verloren. Maar dan opent Farao's droom een reeks gebeurtenissen die Jozefs wereld op zijn kop zet. Hij wordt in korte tijd van gevangene tot onderkoning gepromoveerd en bekleedt deze positie tijdens zeven overvloedige jaren, overeenkomstig zijn uitleg van Farao's droom.

Waar blijft echter de vervulling van Jozefs eigen droom? Zijn broers zijn niet zijn onderdanen, het ziet er dan ook niet naar uit dat zij voor hem gaan buigen. Daarbij wordt de Egyptische cultuur aan alle kanten aan Jozef opgedrongen. Hij krijgt een Egyptische naam en een Egyptische vrouw. Hij wordt omringt door de verleidingen van promotie, weelde, genot en macht. Twintig jaar lang ontmoet hij geen enkele medechristen. Zou u uzelf staande weten te houden?

Jozefs geloof houdt stand, en aan het einde van Genesis 41 belijdt hij hoe dat mogelijk was. Hij

krijgt een zoon en noemt hem Manasse, een Hebreeuwse naam. “Want, zeide hij, God heeft mij doen vergeten al mijn moeite, en het ganze huis mijns vaders” (Gen. 41:51). Jozef is niet vergeten wie zijn vader en zijn broers waren, maar hij is door God verlost van de bitterheid en de wraakzucht jegens hen, vanwege het hem aangedane onrecht en geweld. Hij gelooft dat God het kwade ten goede zal doen keren, al weet hij op dat moment nog niet precies hoe. Voordat hij dat begreep mocht hij al belijden: “Manasse”.

Dan krijgt Jozef nog een zoon: Efraïm, “want, zeide hij, God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking”. Of, zoals het in het Engels nog explicieter staat: “*For God hath caused me to be fruitful in the land of my affliction*” (KJV). Deze naam geeft ons nog meer een kijkje in Jozefs hart. Hier omhelst hij al zijn lijdens. Hij belijdt op dit moment al: het was goed voor mij, verdrukt te zijn geweest. God heeft het gebruikt om mij vruchtbaar te maken. Hij mocht, net als David, gelovig zeggen: “Ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft” (Ps. 13:6). Voor degenen die God liefhebben, werken alle dingen mede ten goede (Rom. 8:28). Alle dingen, dus zowel voor- als tegenspoed. De waarheid van deze tekst krijgt in het leven van Jozef op een bijzondere manier gestalte.

In de zeven jaar durende hongersnood die volgt, gaat Jozefs droom in vervulling, maar belangrijker nog: wordt die vrucht, waar hij over sprak in de naam ‘Efraïm’, concreet. Jozef mag het middel zijn om een groot volk in het leven te behouden. Het geslacht waaruit de Messias geboren zou worden. Indrukwekkend is de parallel met die Messias, die door Zijn lijdens en sterven een nog veel groter volk het eeuwige leven schenkt. Hoe wonderlijk zijn de wegen van onze God, hoe ondoorgrondelijk Zijn raad, maar hoe eeuwig zeker is de uitkomst.

Adam bracht schuld, maar Christus genade

De zondeval, het eerste en daarom zo onnoemelijk grote kwaad. Niets van die bron van kwaad kan ten goede gekeerd worden, toch? Geeft die eerste zonde ons een reden om te twifelen aan de macht van God om elk kwaad ten goede te keren?

Paulus leert ons hierover een belangrijke les. Adams val en de daaropvolgende (geestelijke) dood van de hele mensheid heeft alles te maken met hetgeen de weg tot de zaligheid voor ons mogelijk maakt. In Romeinen 5 vanaf vers 12 zet Paulus grote tegenstellingen tegenover elkaar. Veroordeling tegenover vrijspraak, dood tegenover leven, wet tegenover genade. De reden hiervoor is dat er ook een overeenkomst is. Die overeenkomst is het principe van ‘allen in één’. Doordat wij allen in één mens gevallen zijn, kunnen wij ook allen door één mens gerechtvaardigd worden. Zoals een christen ooit in Adam was, en daarmee deelde in de gevolgen van zijn ongehoorzaamheid, is hij nu in Christus en deelt hij in de gevolgen van Zijn gehoorzaamheid.

‘Wij in Hem’ volgt op ‘Hij voor ons’ of ‘Hij in onze plaats’. Bij ‘Hij voor ons’ gaat Hij de lijdensweg en blijven wij achter. Bij ‘wij in Hem’ gaan wij in Hem mee. Wat een groot wonder! Welke boodschap van welke godsdienst of levensopvatting is er zo onbevattelijk groot en bevrijdend tegelijk als de boodschap van vrijspraak door de daad van Eén, Christus Jezus, voor allen die in Hem zijn? “Dus is er nu geen veroordeling voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest” (Rom. 8:1). In 1 Korinthe 15 zegt Paulus het nog een keer: “Want gelijk zij allen in Adam sterven, also zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden” (vs. 22).

Hieruit blijkt dus dat God vanuit de zonde van Adam een nog veel voortreffelijker genade tot stand heeft gebracht, die niet uit één misdaad tot verdoemenis leidt, maar uit vele misdaden tot rechtvaardigmaking (Rom 5:16). Die niet tot de dood, maar tot het leven leidt.

Den Vorst des levens hebt gij gedood, maar God heeft also vervuld hetgeen Hij verkondigd had

Jezus Christus, de moreel volmaakte, oneindig waardige, goddelijke Zoon van God is door de mensheid gekruisigd. Petrus windt er geen doekjes om: “Den Vorst des levens hebt gij gedood” (Hand. 3:15). Een grotere zonde, een groter kwaad, valt niet in te denken.

Petrus voegt er iets aan toe: de mens heeft de Vorst des levens gedood, *maar God* heeft also vervuld hetgeen Hij door den mond van al Zijn profeten tevoren verkondigd had, dat de Christus lijden zou (Hand. 3:15 en 18). God werd niet overrompeld door deze gruwelijke zonde. Er werd vervuld wat hij ver van tevoren al door Zijn profeten had laten verkondigen.

De Schriften lieten zien dat Jezus, net als Jozef, moest worden gehaat. Jezus citeerde Psalm 35:19 en zei: “Maar dit geschiedt, opdat het woord vervuld worde, dat in hun wet geschreven is: Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat”. De Schriften lieten zien dat Jezus zou worden doorstoken, maar dat geen van Zijn beenderen verbrijzeld zou worden. Johannes citeert Psalm 34:20 en Zacharia 12:10 en zegt: “Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: Geen been van Hem zal verbroken worden. En wederom zegt een andere Schrift: Zij zullen zien, in Welken zij gestoken hebben” (Joh. 19:36-37). En niet alleen de Schriften, ook

Jezus Zelf voorzegde precies hoe Hij gedood zou worden. “En de twaalfen wederom tot Zich nemende, begon Hij hun te zeggen de dingen die Hem overkomen zouden; zeggende: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal den overpriesteren en den Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen, en Hem den heidenen overleveren; en zij zullen Hem bespotten, en Hem geselen, en Hem bespuwen, en Hem doden; en ten derden dage zal Hij weder opstaan” (Mar. 10:32-34).

Uit deze, en veel andere profetieën, weten we dat God in Zijn plan opnam dat Zijn Zoon zou worden gehaat, verlaten, verraden, gezeseld en gedood. Het gebeurde in overeenstemming met Zijn soevereine wil, Zijn plan. Het was duivels en zondig om de goddelijke Zoon van God te haten en te doden, maar toch zegt de Bijbel helder en duidelijk dat God dit in Zijn plan had opgenomen. Waarom? Hoe keerde God dit grootste kwaad ten goede? Door daardoor Zijn volk te verlossen van de vloek van de wet (Gal. 3:13). Door daardoor hem, die het geweld van de dood heeft, dat is de duivel, te niet te doen (Heb. 2:14). “Opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem” (2 Kor. 5:21). Om een groot volk in het leven te behouden!

Conclusie

Zelfs de grootste zonden en het diepste kwaad werken mee ten goede voor degenen die God liefhebben. Wat is dat goede? Dat is de glorie van Gods grote Zoon. Ook het kruis van Christus is het werk van God. Kniel dan daarbij neer en zeg: dit is het werk en de liefde van God.

